

Ob dvaindvajsetem juliju

Brezposelnost, beda, stavke... In potem — bombe, okupacija, zapori, internacije in smrt!

Smrt? Ne! Na milijone ljudi se je uprlo... Oživila je Jahorina, Majeveca, Gorjanci. Tudi na Jelovici, pod Storžičem in na Pokljuki se je dogajalo nekaj izredno pomembnega. Okrog Kamnika, prek Save in Kokre so tiste noči tekali kurirji, obveščevalci, aktivisti, člani vojnih komitejev. Vstaja 27. julija. Tako je bilo določeno. Toda dogodki so dozoreli prej. Med gozdovi pri Šmartniku so odjeknili prvi streli organizirane partizanske enote že 22. julija. Ob Kamniški Bistrici in ob Savi so se zrušili prvi mostovi, slišati je bilo prve eksplozije.

Od takrat do danes je že polnih dvaindvajset let. To je doba novega rodu. Doba velikih sprememb, doba svobodnega proizvajavca in samoupravljavca. Kaj bi bilo z 80.000 ljudmi iz naših obmejnih krajev, ki so bili določeni za izselitev, če bi ne bilo dvaindvajsetega julija — vstaje? Kje so danes toliki brezposelni, ki so vsak dan posedali pred tovarniškimi vrati in lačni prosili dela? Kje so danes biriči pred kmetijami? Kje so toliki nepreskrbljeni starčki, berači, ki so hodili od hiše do hiše?

Prvi streli dvaindvajsetega julija, revolucija in delo naših rok je vse to pustilo v ozadju na bridkih strah naše zgodovine. Mir, svoboda, delo, napredek! Te želje so bile in ostajajo še danes. Prav sedanjí pogovori v Moskvi dajejo nam in vsem ponovno upanje, da bo svet odstranil nasilje in mirneje zadihal.

Gospodarski uspehi našega okraja v prvem polletju

Realne osnove za preseganje letnega načrta

Količinski obseg proizvodnje in tudi nominalni osebni dohodki za 18 odstotkov višji kot lani

Boljša preskrba z domačim in uvoženim reprodukcijskim materialom, povečan izvoz, zmeren porast celotne notranje potrošnje in ne v majhni meri tudi povišanje nominalnih osebnih dohodkov — vse to je pripomglo, da je gospodarstvo našega okraja zelo ugodno zaključilo letošnje prvo polletje. Tako lahko ugotovimo ob analizi zbranih podatkov o gibanju gospodarstva. Ob tem ugotavljajo, da celotno prvo polletje kaže ugoden razvoj gospodarstva in da so celo dane realne možnosti za preseganje postavljenih ciljev v letošnjem letu.

V mesecu juniju je proizvodnja po obsegu za 18 odstotkov višja, kot je bila v istem mesecu lani. Skupni uspeh proizvodnje v prvem polletju v primerjavi z istim obdobjem lani pa kaže povečanje

za 11 odstotkov, kar je tudi ugodno spričo ugotovitve, da so bili prvi meseci dokaj slabi.

Med našimi občinami še vedno kaže največji vzpon v naraščanju proizvodnje škofjeloška občina.

Kolektivni proizvodnih podjetij te občine so zaključili letošnje prvo polletje z 18 odstotki večjim uspehom kot v lanskem prvem polletju. Sledijo radovljiska občina s povečanjem fizičnega obsega proizvodnje za 15%, trzinška za 9%, kranjska za 8 odstotkov večjim obsegom proizvodnje kot lani v istem obdobju. Posebne težave v Jeseniški Zelezarni v oskrbi s surovinami itd. so povzročile, da celotno tamkajšnje gospodarstvo še ni povsem izravnalo občutnega padca v letošnjih prvih mesecih.

V celoti vzeto je razumljivo in pravilno, da so za prav toliko (za 18 odstotkov) narasli tudi osebni dohodki vseh zaposlenih v našem okraju v prvem polletju, saj je izboljševanje življenjskih razmer glavni smoter celotnih naših naporov v proizvodnji; izvozu itd. Prav tako je razveseljivo, da gibanje cen ne kaže več tendence navedenega, marveč da so cene dokaj ustajljive. V nekaterih primerih so se cene znatno znižale, tako da tudi v povprečju beležijo v juniju

Seja okrajne skupščine Ljubljana

Ne brez urbanistične dokumentacije

LJUBLJANA, 19. julija — Na današnji tretji redni seji okrajne skupščine Ljubljana so odborniki v zvezi z analizo občinskih družbenih planov sprejeli sklep, naj bi občinske skupščine oziroma njihovi ustrezni organi uskladili občinske plane z načeli gospodarskega in družbenega razvoja okraja Ljubljane v letu 1963. Hkrati je okrajna skupščina tudi menila, da bi bila izdelana analiza letošnjih občinskih družbenih planov lahko

tudi kot del materiala za začetna dela za izdelavo sedemletnega perspektivnega plana.

Nadaljevanje na 2. strani 2

Nadaljevanje na 2. strani 1

Prijateljski obisk iz La Ciotat

KRANJ, 19. julija — Danes je predsednik občinske skupščine Kranj Martin Košir priredil sprejem za mlade goste in njihove spremljevalce iz francoskega mesta La Ciotat.

Obisk skupine iz La Ciotat je v okviru sodelovanja s prijateljskimi mesti in že četrti po vrsti. V skupini je 26 mladincev in 4 spremljevalci, vodita pa jo gospod in gospa Roux. Letos sta že drugič v Kranju in sta izjavila, da sta z velikim veseljem prišla ponovno k nam.

V programu bivanja francoskih gostov pri nas je ogled vrste kulturnih, prirodnih in zgodovinskih znamenitosti. Trije izleti bodo celodnevni: v Kranjsko goro, Planico in na Vršič; na Bled, Pokljuko in v Bohinj ter v Postojnsko-jamo. Razen tega bodo imeli več krajših izletov: na Ljubelj, kjer je spomenik francoskim internirancem, na Okroglo, v Ljubljano, v Begunje, na Krvavec in drugam. Udeležili se bodo vseh prireditev v počastitev krajevnega praznika. V Kranju bodo obiskali tovarno Iskro, šolo »Lucijana Seljaka« in se večkrat srečevali z našimi pionirji in mladinci.

V istem času kot gostje iz La Ciotat se bodo odpeljali na Vršič tudi gostje iz Oldhama.

Nadaljevanje na 2. strani 3 s 26 naših mladincev in štirimi spremljevalci. — S.

S sprejema gostov iz La Ciotat pri predsedniku občinske skupščine

Praznovanje dneva vstaje

Letošnji praznik vstaje slovenskega naroda bomo, tako kažejo namreč poročila s terena, praznovali predvsem v okviru krajevnih skupnosti oziroma organizacij SZDL ali ZB ter v delovnih organizacijah. Takšno praznovanje bo tako v sicer nekoliko svojevrsni obliki medvsem zajelo precejšnje število ljudi; hkrati pa bo lahko prav zaradi tega še bolj prijetno in domače.

V kranjski občini letos ne predvidevajo večjih osrednjih praznovanj, pač pa je občinski odbor SZDL priporočil vsem krajevnim organizacijam in gospodarskim organizacijam, naj te pripravijo primerno praznovanje dneva vstaje.

Centralna proslava dneva vstaje slovenskega naroda za trideset let bo na sam dan vstaje — v ponedeljek, 22. julija, medtem ko drugih večjih prireditev za ta dan v tej občini doslej še ni predvidenih.

V nedeljo dopoldne pa bo krajevna organizacija združenja borcev Davča organizirala proslavo ob dnevu vstaje sanitetne službe in rodu. Osrednja proslava pa bo v škofjeloški občini jutri, 21. julija, na letnem telovadišču v Puštalju.

V radovljiski občini so združili praznovanje dneva vstaje z 80-letnico obstoja tamkajšnjega šolskega društva in tako pripravili kar dvodnevno praznovanje. V okviru teh prireditev naj omenimo le sobotno prireditev: Gorenjska v sliki, pesmi in plesu, ki bo ob pol devetih zvečer na prostem pri kopalisku.

O podobnih praznovanj v počastitev dneva vstaje poročajo tudi iz Jeseniške občine. — P.

Kako nameravajo urbanisti urediti področje kranjske komune

Novi center Kranja

Večja središča naj navezujejo na svojo okolico — Velike spremembe na Koroški cesti — »Staro« mesto in njegove težave

Več letošnjih novosti s področja problematike urejevanja naselij v kranjski komuni pomeni začetek novega načlna dela. Vse doslej namreč pri tej dejavnosti nismo zasledili široko zastavljene sistematične dela in obravnavanja področja komune kot celote. Zaradi preoblične neresenih vprašanj je bilo delo urbanistov usmerjeno k urejevanju posameznih najnujnejših področij, čemur pa je prepogosto sledila neenotnost, neuskajenost in še druge pomanjkljivosti. Pogrešali smo tudi, da bi delo urbanistov slonelo na dobrih ekonomsko tehničnih analizah, ki bi vsestransko utemeljile ta ali oni urbanistični program in kasnejše zazidalne načrte.

Vplivna območja

Med prvimi novimi koraki je izredno pomembna določitev vplivnih območij v občini. Občinska skupščina je že sprejela sklep, naj bi se v prihodnje izgrajevala le naslednja naselja: Kranj, Naklo, Senčur, Cerklje, Golnik, Preddvor, Zg. Jezerko in njihove obrobne vasi. V ostalih naseljih bi le vzdrževali obstoječe objekte in jih po potrebi dopolnili z najnujnejšimi objekti in komunalnimi napravami. S tako uokvirjenim prihodnjim razvojem naselij skušajo preprečiti, da bi se pokrajina spreminjala v nepregledna naselja in omogočiti nastanek močnejših središč ki bodo sposobna navezovati nase okolico.

Zato naj bi imela središča dobro razvito preskrbo, zdravstvo, šolstvo, kulturno-prosvetno dejavnost pa tudi dovolj možnosti za zaposlitev. Tako na primer razmišljajo o tem, da bi Cerklje dobile lokalno industrijo, kjer bi se okoličani lahko zaposlili, v Preddvoru bi razvijali turistično dejavnost, razen tega pa obstaja predlog, naj bi tu zaradi močnega surovinskega zaledja nastalo središče lesne industrije. Turizem bo vodeča gospodarska panoga tudi na jezerskem področju.

Proučevanja teh vprašanj sodijo na začetek urejanja urbanistične problematike. Na projektivnem podjetju v Kranju v tem času po naročilu urbanistične skupščine izdelujejo urbanistične programe Jezerskega, Preddvara, področja Krvavca in Kranja.

Urejevanje Kranja

Rok za izdelavo urbanističnega programa Kranja je sredi leta

VSEM BRAVCEM OB PRAZNIKU ISKRENE ČESTITKE

Sovjetska ekipa avto-moto društev KOVROT in IRBIT je v sredo in četrtek obiskala tudi Gorenjsko. Stirlinšestdeset udeležencev, med katerimi se jih je 29 pripeljalo z motorji, ostali pa z avtobusom in sedmimi osebnimi avtomobili, se je za dva dni nastanilo v hotelu Park na Bledu. V četrtek so z Bleda odpotovali proti Zagrebu.

Kako bodo odločili kolektivi

V Mlekarni, Kmetijskem gospodarstvu, Oljarici in Klavnici bodo razpravljali o ustanovitvi kmetijsko-živilskega kombinata

KRANJ, 18. julija — Člani sveta za kmetijstvo občinske skupščine Kranj so se na svoji večerajšnji seji pogovarjali o analizi možnosti za ustanovitev kmetijsko živilskega kombinata Kranj, ki bi povezoval naslednje gospodarske organizacije: Oljarico, Mlekarno, Klavnico in Kmetijsko gospodarstvo. Priprave na izdelavo analize so bile dolgotrajne, veštranske in temeljite in so dokazale, da bi bila trajnejša proizvodnja oblika so-

delovanja podjetij, katerih proizvodnja se med seboj dopolnjuje, zelo koristna.

Analiza bo osnova za razpravo po prizadetih kolektivih, ki so s predlogom sicer seznanjeni, kaj več pa o tem pred proučitvijo možnosti niso razpravljali. O analizi, dopolnjenimi s staljši kolektivov, bo jeseni razpravljala občinska skupščina, ki bo tudi dokončno sklepala.

Težnja za ustanovitev kombinata med drugim narekujejo naslednje prednosti: razširitev in usklajevanje proizvodnih zmogljivosti ter uvajanje novih izdelkov v skladu s skupnimi interesi kombinata, možnost boljše tehnološke povezave med pridelovalnimi in predelovalnimi obrati, ureditev medsebojnih tržnih odnosov, formiranje skupnih služb in prodajne mreže, možnost pridobivanja in združevanja sredstev za hitre in

uspešne naložbe za razširitev in modernizacijo proizvodnje, možnost poseganja na zunanji trg.

Vse te prednosti bi lahko dosegli le, če kombinat ne bo zakrival resnične podobe ekonomičnosti poslovanja posameznih vrst proizvodnje, če bodo enote ohranile največjo možno samostojnost in če bodo odnosi med njimi pogojeni z normalnimi tržnimi odnosi.

Omenjena podjetja so sodelovala že doslej. Tako je KG Kranj dobavilo Mlekarni poldrugi milijon litrov mleka, Mlekarna Kranj pa je vrnila 866 tisoč litrov sirotke in 276 tisoč litrov posnetega mleka za pitanje mesnatih prašičev in 16 tisoč kilogramov goveje živine in telet. Med Oljarico in KG v preteklem času ni bilo močnejšega sodelovanja. KG je tu odkupovalo le manjše razpoložljive količine tropin za krmne mešanice. Ker pa KG sedaj potrebuje že 65 vagonov mešanice letno, je nabavilo kompletno mešalnico in jo pogodbeno oddala Oljarici, da jo usposobi za obratovanje za potrebe Kmetijskega gospodarstva. Razen tega ima KG poizkusno posajenih 5 ha repice. — S.

200 tisoč lipanov iz Bohinja

Vzrejni odstotek je letos prvič presegel polovico — Ribice v posebnih sodih potujejo v nova bivališča

Ob Bohinjskem jezeru je edino vzgajališče lipanov v naši državi. S prvimi poskusi so začeli že v letih 1954 in 1955, vendar bi šele za zadnja tri leta lahko govorili o množični vzreji te vrste rib. Precej težav so namreč morali prebroditi, preden so ugotovili, kakšna hrana najbolj ustreza mlademu zarodu in kako ga je treba oskrbovati. Tuje ribogojnice ne izdajajo svojih skrivnosti.

Center za vzgojo lipanov sodi v okvir ribogojnice v Bohinjski Bistrici, ki je enota zavoda za ribogojstvo Ljubljana. Da je edino vzgajališče lipanov prav v Bohinju, ni slučaj, saj je tam na voljo hrana zanje — jezerski plankton.

Letos so dosegli doslej največje uspehe, saj je vzrejni odstotek presegel 50, prejšnja leta pa se je gibal med 20 in 40. V slovenske reke bodo skupaj oddali okoli 200 tisoč mladih lipanov. Pomen centra je še posebno velik spriču tega, ker so lipani pri nas v izumiranju. V mnogih rekah, kjer je bilo njihovo domovanje, je že večji del teh rib propadel. Tako sedaj zalagajo z mladim zarodom

Savinjo, Soro, Kokro, blejski revir Save in nekatere druge reke. Lansko leto so lipane iz Bohinja vložili tudi v Plitvička jezera, vendar pa je letos med slovenskimi ribiškimi družinami toliko zanimanja zanje, da jih v druge republike verjetno ne bodo poslali.

Proizvodnja je torej sprejeta, še vedno pa ostajajo težave s plemenskim materialom. Lipani se namreč drstijo le v naravnem okolju (razen tega jih je izredno malo) in morajo zatorej vsako leto v času drstenja (marca in aprila) poiskati drstišča, jih loviti in osmukati. V času drstenja so reke visoke in je lov zelo otežkočen. Ikre nato zadržijo v valilnicah ribogojnice, ko pa se izvalje, jih premestijo v rotacijske bazene na obali Bohinjskega jezera. V bazenih ostanejo od maja do konca julija, ko dosežejo dolžino od 3 do 5 centimetrov. Šele nato smejo v naravne vode.

V ribogojnici vzgajajo še belovčico — posebno vrsto postrvi, ki v naši državi živi edino v Bohinjskem jezeru. Med vojno jo je tja prinesel neki ribič. Belovčica tehtja od 200 do 300 gramov, živi

pa v globini med 10 in 40 metri. V rotacijskih bazenih jo zadržujejo do velikosti 3 centimetrov, potem pa jo vlagajo v jezero. Delo z belovčicami je enostavnejše, saj se smukajo kar v vališču in jim, tako plemenskih rib ni treba sproti loviti. — S.

Ribič Lojze je pokazal, kako lovijo plankton v rezervnih bazenih. Hrano sicer zbirajo v jezeru. Plankton iz bazenov pride v poštev le, kadar v jezeru ni mogoče loviti, pa tudi sicer je primeren le za večji zarod, ker je zaradi ugodnih pogojev v bazenu večji.

Obvestilo

»Gozdno gospodarstvo Kranj obvešča vse gozdne posestnike, da prevzema od kmetijskih zadrug Češnjica, Sk. Loka in Gorenja vas s 1. 7. 1963 vso gozdarsko dejavnost, to je javno gozdarsko službo z odkazovanjem, gozdno gojitvena dela, varstvena dela in izkoriščanje gozdov, vključno z odkupom lesnih sortimentov.

Gozdno gospodarstvo Kranj bo od 1. 7. 1963 dalje opravljalo vse zgoraj navedene dejavnosti v občini Skofja Loka prek gozdnega obrata Skofja Loka s sedežem v Skofji Loki, s svojim gozdno-tehničnim osebjem in delavstvom — razporejenim po terenu.

Izplačilo za prodani les bo 14-dnevno v Zalem Logu, Češnjici, Bukovici, Skofji Loki, Poljanah, Gorenji vasi in Sovodnju po razporedu, objavljenem na navedenih sedežih. Ob izplačilu za les bodo imeli področni gozdarji in logarji tudi uradne ure za stranke.

SAP Ljubljana poslovna enota „GORENJSKA“ Kranj

obvešča vse koristnike
motornih vozil, da komisija
za tehnične preglede vseh
vrst motornih vozil posluje
vsak dan od 6. do
13.30 in ob sredah
od 16. do 20. ure v Kranju,
Ljubljanska c. 22

Posamezne učinke vozil
merimo z najpreciznejšimi
strojnimi napravami

Se priporočamo!

Poklicna industrijska šola pri Železarni Jesenice

RAVNATELJSTVO POKLICNE INDUSTRIJSKE
SOLE PRI ŽELEZARNI JESENICE PODALJSU-
JE VPIS ZA METALURŠKE POKLICE VALJAV-
CA IN TOPIVCA.

Sprejem bo še 20. avgusta ob 7. uri na šoli na Jesenicah.

Pogoji za sprejem so naslednji:

1. Z uspehom dokončana osemletna osnovna šola,
2. starost do 17 let,
3. telesna in duševna sposobnost.

Prošnjo z življenjepisom, rojstnim listom, zaključnim spričevalom iz osemletke, mnenje šole, pošljite na upravo šole do 18. avgusta. Kolikor bi vseh dokumentov ne mogli priložiti k prijavi, jih morate prinesiti sami na dan sprejema. Učenci, ki imajo že kakšen popravni izpit na osemletki, se vpišejo pogojno. Prošnjo morate kolkovati z državnim kolekom za 50 din. V njej navedite naslednje:

z kateri poklic se prijavljate, če želite stanovati v internatu, ali se boste vozili — odkod in s čim — in podobno. Priložite še znamko za 25 din za odgovor.

Vsak učenec, ki se izučuje metalurških poklicev, prejema v I. letu šolanja 10.000 din nagrade, v II. letu šolanja 11.000 din nagrade in v III. letu šolanja 12.000 din nagrade. Vsem so prav tako zagotovljena delovna mesta.

Učenci izven Jesenic imajo možnost stanovati in se hraniti v šolskem internatu. Mesečna oskrbovalnina se za te poklice v celoti krije iz nagrade.

Za potovanje domov med šolskim letom dobi vsak učenec objavo za 75-odstotni popust na železnici. Kdor je sprejet v šolo, lahko biva v internatu. Posebnih prošelj ni treba.

Zaradi oddaljenosti imate možnost dan pred sprejemom in dan po sprejemu prenočiti in se hraniti v šolskem internatu. Upraviteljstvo, kjer ste hodili v osnovno šolo, vam naj nabavi železniško objavo za 75-odstotni popust na železnici za sprejem na določeni šoli. Na dan sprejema morate objavo zigosati v upravi šole, kjer se prijavljate za nadaljne šolanje.

Ostala navodila boste prejeli v šoli.

Ravnateljstvo strokovne šole

Razpis

Svet delovnega kolektiva občinske skupščine Kranj po sklepu seje z dne 17. julija 1963 razpisuje naslednja delovna mesta:

1. REFERENTA ZA KMETIJSTVO IN INŠPEKTORJA
visoka strokovna izobrazba (agronom) in 6 let delovnih izkušenj
2. REFERENTA ZA KULTURO IN PROSVETO
višja strokovna izobrazba in 5 let delovnih izkušenj
3. GRADBENEGA REFERENTA
visoka strokovna izobrazba (gradb. inženir) in 6 let delovnih izkušenj
4. REFERENTA ZA TRŽIŠČE IN CENE
visoka strokovna izobrazba (ekonomist) in 6 let delovnih izkušenj

Ponovno pa razpisuje delovni mesti:

1. REFERENTA ZA URBANIZEM
visoka strokovna izobrazba (arhitekt) in 6 let delovnih izkušenj
2. KNJIŽNICARJA s 5-urno honorarno zaposlitvijo
srednja strokovna izobrazba in 4 leta delovnih izkušenj

Kandidati naj vložijo pismene ponudbe z navedbo šolske izobrazbe in dosedanjega službovanja ter priloženim življenjepisom na občinsko skupščino Kranj. Razpis bo zaključen v 15 dneh po objavi.

Pogled na dvajset rotacijskih bazenov. V vsakega lahko vložijo okoli 15 tisoč mladih lipanov.

Odkritje v muzeju na loškem gradu

all freisinski škof je zgradil pred 400 leti vodnjak pred Skoparjevo hišo

V vrsti razstav, ki jih prireja občinski svet Svobod Radovljica v avli festivalne dvorane na Bledu, je tudi razstava znanega slikarja Miha Maleša. Na sliki je njegova ročna barvna jedkanica »LJUBLJANA«.

Z obiska v Osrednji knjižnici v Kranju

Nov način poslovanja

Prost pristop k knjižnim policam, pozornost knjižničarjev — svetovalec v povsem nova razdelitev Osrednje knjižnice — vse to je v veliki meri pripomoglo k močni razgibanosti in tesnem stiku med bralcem in knjigo. Knjižnično-matični oddelki s potujočo knjižnico, študijska, ljudska in pionirska knjižnica, to so štirje sestavni deli Osrednje knjižnice. Razen tega sodita sem še dve podružnični knjižnici, in sicer na Primškovem in v Stražišču.

Izredne prednosti in kvalitete tega sistema so vzrok, da so pričeli po istem načinu poslovati tudi v Novi Gorici. Zanimivo pa je, da je ledno zorala prav kranjska knjižnica. Tega je sedaj že dve leti.

Obisk v letošnjem prvem polletju

V skladu z naraščanjem prebivalstva se večja iz leta v leto tudi število vpisanih. Če primerjamo obisk v letošnjem polletju z obiskom v istem času lani, vidimo, kako občutno je naraslo število izposojenih knjig in s tem tudi obisk. Za ilustracijo navajamo nekaj števil: obisk v posameznih oddelkih Osrednje knjižnice v letošnjem polletju: ljudska knjižnica 25.496 bralcev, študijska knjižnica 8.828, pionirska knjižnica 6.386, Stražišče in Primskovo skupaj 1.153 bralcev.

Obisk je porastel prav v vseh knjižnicah, razen na Primškovem, kjer so pionirji odprli svojo knjižnico in s tem zmanjšali število obiskovalcev. Problem pa je tudi s prostori.

V vsaki knjižnici je približno 70 odstotkov leposlova in 30 odstotkov poljudnoznanstvene literature.

A. P.

kršne pridejo po nekaj mesecih iz rok bralcev. Prostor zanjo bodo dobili v osemletki »Stane Zagar«.

Najbolj brana dela

Zanimiva je tabela, ki jo vodijo v kranjski knjižnici o najbolj in najmanj branih avtorjih. Med najbolj priljubljene sodijo razen Greya še Sienkiewicz, Steinbeck, London, Zola, medtem ko Dostojevski in Flaubert le preprosto ostajata na knjižni polici. Počezje ne prebirajo dosti. Najbolj brana dela v letošnjem letu so: Ljubimec Lady Chatterley, Ilona, V vrtincu in Mladi mesec.

Največji problem, ki ga bodo morali v kratkem rešiti, je pomanjkanje prostorov. Ko bodo dobili prostore Projektivnega biroja za študijsko knjižnico in prostore, v katerih je sedaj »šipad«, za pionirsko knjižnico, bo problem nekako rešen. S tem bo dobil prostor tudi klub za estetsko vzgojo otrok.

Letos nameravajo uvesti debatne večere z bralci, ki naj bi se bolj zbirali v človeka. Začeli bodo tudi z razstavami likovnih reprodukcij v čitalnici. V večjo kina »Storžič« pa nameravajo obesiti omarice, v katerih bodo razstavljeni ovitki novih knjig. Razen teh stvari pripravljajo tudi centralni katalog Gorenjske, ki ga bodo priklučili centralnemu katalogu Slovenije. — T. J.

Drago Vresnik

ZAKLAD NA OBALI

Prede se je znočilo, so se domenili za strazo. Najprej je bil na vrsti Jure, nato Bojan, Mišo je bil zadnji. Pravil je, da je proti jutru na morju najlepše.

Pripravili so si vse potrebno za naslednji dan in legli spat. Ko se je znočilo, je odšel na strazo Jure. Morje je tiho pošumevalo. Na cesti nad njimi so poblisikavali žarometi avtomobilov, ki so br-zeli v obe smeri.

Dolj v zalivu je postalo nemirno. Jure je oprezal v temo. V zalivu je priplavalata jata velikih rib, ki so švigale nad valove in se spet zamolklo potopile. »To bo imenitno,« je pomislil, »Koliko rib bomo nalovili! Druga dela nimamo. Mišo je seve prenapet.«

Ob svitu je stražil Mišo. Ni še molil, jutro je bilo sveže in lepo. A tega, kar je prihajalo, ni pričakoval.

Pred sončnim vzhodom je zgoraj na cesti zabrel avto. Mišo je skočil s kama. Kaj je, kdo se je pripeljal z avtomobilom? Kmalu zatem je avto zaobrnil in se vračal, od koder je prišel. Na robu ceste pa je stal možak visoke rasti, z nahrbtnikom in palico v roki. Spustil se je po strmini in se med grmičjem in skalami bližal taboru.

Mišo je ughbal, ač naj zbudi prijatelja. Naglo je snel s šotora karton, na katerem je bilo napisano »Tabor morskih piratov«. Sklenil je, da bo prisileca pričakal. Gotovo je kak izletnik ali ribič!

Mišo se je skrival za oljkov grm. Kot da si je izbral prav njihov zaliv, je koračil tuje naravnost proti njemu. Bil je človek kre-ko rasti, rumenih las in strogega obraza. Njegove oči so kalno zablistele, ko je zagledal pred seboj dekca.

»Guten Morgen!« je pozdravil.

»Zdravo!« je odvrnil Mišo. Zdal je vedel, da je mož pred njim Nemec. Moral je napeti spomin, da je nalovil vse tiste nemške besede, ki se jih je učil v šoli. Nemec se je razgledal, in ko je opazil šotor, je prhnil predse: »Hm, ste mi zasedli prostor?«

VIKTOR GOLOSOVSKI Želim verjeti

Naslednjega dne ob desetih dopoldne sem bil v arhivu. »Ste zvedeli kaj novega?« me je sprejel Tomilin. »Le to, kar veste sami,« sem odgovoril. »Sled Ljudmili Zajkovske vodi v jetniško bolnišnico... Morda bi jo morali tudi tam iskati.«

»V zaporu ni bilo bolnišnice,« me je z odgovorom presenetil vodja arhiva.

»Kam so jo torej poslali, če je zbolela?«

»Gestapovci običajno niso zdravili bolnih jetnikov. Ponavljam, jetniško bolnišnico ni bilo! In v zvezi z Zajkovsko — za njeno nadaljnjo usodo ne vemo,« je odgovoril Tomilin in mi namenil takšen pogled, da sem jasno razbral: »Zakaj vdiraš skozi odprta vrata?«

»Mar res ni nikogar,« katerim bi se lahko še pogovoril?« sem obupano vprašal.

»Odpočijte v Zahodno Nemčijo,« je odgovoril Tomilin, »poišcite Körnerja in ga poprosite, naj vam pove vse, kar ve o Zajkovski. Želite dati intervju?«

»Salite se,« sem zamrmral. Nenadoma mi je šinila v glavo misel: »In prevajavec Čudovski, kaj se je zgodilo z njim? Je morda živ?«

»Verjetno,« je odgovoril Tomilin. »Po končani vojni se je dolgo skrival, spreminjal naslove in priimke. Odkrili so ga šele 1950. leta. Obsodili so ga na petindvajset let zapor.«

»To pomeni, da je še zdaj v kaznilnici?«

»Morda...«

Poiskal ga bom in se z njim pogovorim! Tomilin je smejal odkimal z glavo. »Zelo trmoglav človek ste. Pojdite in ga poiščite, vendar ne pričakujte preveč. Nič novega vam ne bo povedal. Mi, na primer, imamo stenografske zapise z njegove razprave. Tudi Čudovski po-

trjuje izdajstvo Ljudmile Zajkovske.«

»Da, da, to vem... V celici je bil s preiskovalcem Bronkejem, ko je Zajkovska napisala svoje poročilo Körnerju... Toda vseeno! Vsekakor se morava pogovoriti!«

»Srečno pot!« — Tomilin mi je ob slovesu stisnil roko.

Vrnil sem se v hotel in telefoniral na letališče. O tem, kje je Čudovski, bi lahko poizvedel je v Moskvi, v glavni upravi kazensko-poboljševalnih zavodov ministrstva za notranje zadeve.

Zvečer istega dne sem z letalom odpotoval iz Pribelska, ne da bi zvedel kaj novega. Se vedno nisem imel nikakršnega dejstva, ki bi potrjevalo moj dvom, vendar pa sem bil še vedno prepričan, da je Ljudmila Zajkovska nedolžna in da pisma ne lažejo.

V uredništvo nisem odšel. Razume se, da to ni bilo preveč spodobno, vendar sem se — odkrito povedano — bal, da bi moj predstojnik onemogočil iskanje.

Materi in sestri sem strogo naročil, naj vsem tistim, ki bodo po telefonu spraševali zame, sporočita, da se še nisem vrnil s službene potovanja. Takoj po prihodu sem odšel v ministrstvo za notranje zadeve.

Načelnik glavne uprave kazensko-poboljševalnih zavodov, sivo-lasi in pozorni polkovnik, heroj Sovjetske zveze, je z razumevanjem poslušal mojo zgodbo.

»Dobro vas razumem,« je dejal. »Včasih želi človek verjeti intuiciji in ne dejstvom. Počakajte, omenili ste priimek Čudovski? Da, spominjam se ga. Leta 1950 sem predsedoval vojaškemu sodišču, ki ga je obsodilo. Karl Karlovič Čudovski je po narodnosti Nemec. Njegovi predniki so se že pred davnimi časi naselili v Rusiji. Tako je bil volksdeutscher. Zdal je v kazensko-poboljševalnem domu. Vem, ker je pred nedavnim poslal prošnjo za pomilostitev.«

»Bi se lahko sestal s Čudovskim?«

»V mesto Borsk boste morali odpotovati. Svetujem vam, da potujete z letalom, preostanek poti pa boste zmogli z avtomobilom.«

»Moram zaprositi za posebno dovoljenje?«

»Casnikarji in drugi predstavniki javnosti lahko ob vsakem času obiskujejo kazensko-poboljševalne domove. Želim vam uspeh!«

Vrnil sem se domov in kupil letalsko vozovnico. Potovanje do

tja in nazaj je veljalo devetsto rubljev. Sestra Kača mi je posodila tisoč rubljev.

»Ko bom dobil honorar za članek, ti bom vrnil,« sem ji obljubil. — Letalo proti Borsku naj bi odpotovalo šele čez dva dneva, ob devetih zjutraj. Zvečer sem telefoniral Maši: »Zaslišal sem njen glas, se zmedel in pričel jecati.«

»Zdravo, Maša,« sem dejal. »Govori Aleksej. Dopotoval sem, vendar moram takoj dalje. Sestati se morava.«

»Pridite k meni,« me je povabila. »Imate čas?«

»Kje stanujete?«

»V vaši sosesčini, v Barikadni ulici.«

Deset minut zatem sem se že vzpenjal po strmih stopnicah starega poslopja. Maša je stanovala v tretjem nadstropju.

Prislec je takoj opazil brezhibno čistočo in red v sobi. V najmanjših stvarih je bilo videti bolniško čistočo: v poškrbljenem prtu, snežno belih zavesah na oknih, da celo v zraku, ki ni izdajal sledu zatohlega vonja podobnih starih hiš.

»Slecite si plašč in sedite, mi je malce zmedenno rekla Maša. Strmel sem vanjo in pozabil, da se ne spodbijem kakle boljše v skoraž neznanu deklu. Povesila je pogled in zardela. Zlepla je prekiniti nevšečno molčanje, zato je dejala:

»Sedite. Zelite čaj?«

»Prosim,« sem odgovoril.

Gledala me je ljubeznivo in prijateljsko. Opogumil sem se in jo povprašal:

»Bi mi lahko morda pripravili obložen kruhek, Maša? Danes nisem obedoval.«

Urno ga je pričela pripravljati in togost je kar vidno plahnela. Pri Maši sem ostal tri dobre ure. Pila sva čaj, gledala televizijski program in se pogovarjala.

Povedal sem ji, koga sem srečal v Pribelsku. Pred Mašo nisem prikrival, da so me dosedanji rezultati iskanja razočarali. Ko je zvedela, da sem sklenil z letalom odpotovati v Borek, me je pogledala veselo pa sočasno presenečeno.

Tudi sam sem se ogrel.

»Le kaj je tako nenavadno? Malce bi se rad sprehodil. Se posebej, ker je tankajtnja okolica zelo lepa.«

»Ne vem, zakaj vse to počenjata, vendar sodim, da ste zelo dober človek,« je tiho odgovorila Maša.

